

Rød Dansk Malke race, anno 1970 (RDM-1970)

I begyndelsen af det 19. århundrede skelnede man i Danmark mellem to slags kvæg – Det Jyske Kvæg og Ø-kvæget. Ø-kvæget blev i 18-hundredetallet krydset med flere røde racer. Kvæg fra Angel blev anvendt på Sjælland og Lolland-Falster. På Fyn var det hovedsagelig kvæg fra Nordslesvig og det større kvæg fra Ballum, der blev brugt. Det var især de fynske kvægavlere, som fremavlede Rød Dansk Malke race.

Racens navn optræder første gang ved landmandsforsamlingen i Svendborg i 1878, og dette årstal regnes for året for racens grundlæggelse. Gennem renavl blev racen udviklet til en ensartet rød malke race, som var de øvrige danske malke racer overlegen med hensyn til mælkeydelse. Racen blev internationalt kendt i første halvdel af det 20. århundrede, og avlsdyr blev eksporteret til mange lande og fik bl.a. stor indflydelse på kvægbestandene i de baltiske lande. Racen havde sin storhedstid i 1950'erne, hvor RDM udgjorde omkring 70 % af Danmarks kvægbestand.

Siden er racen gået stærkt tilbage. I 1970 opgav raceforeningen renavlsprikket. RDM er siden krydset først med Amerikansk Brunkvæg (ABK) og siden med andre europæiske brune og røde racer. Racebetegnelsen RDM er fastholdt, men andelen af RDM-gener i populationen er stærkt reduceret. Den nye RDM-ko har højere ydelse, bedre malkeorganer og er væsentlig større end RDM-koen anno 1970. Desuden varierer farven fra mørkebrun over rød til gul, og hvide aftegn forekommer hyppigt.

Fænotype

RDM-1970 er rød, men brogede dyr kan forekomme i sjældne tilfælde. Både køerne og tyrene har horn. Hornene er mellemstore og buede. De peger enten fremad eller opad. Hornene er enten hvide eller grågule, og ofte er spidserne sorte. De køer, der blev kåret i 2010, havde en gennemsnitshøjde på 133,8 cm. Vægten for udvoksede køer og tyre ligger er henholdsvis ca. 550 og 1050 kg. Racen er en malke race, men med gode kødproduktionsegenskaber.

Først i halvfjerdserne var vægt og højde for 1. kalvs kør af RDM ved Afkomsprøverne i gennemsnit 548 kg og 131 cm. Brystomfang, brystdybde var henholdsvis 191, 70 og 55 cm. Den nulevende bestand af RDM-1970 afviger således ikke fra bestanden i begyndelsen af halvfjerdserne.

Reproduktion

Drægtighedsprocenten ligger på ca. 38,5 %. I årene 2001-2011 er der gennemført 1,9 insemineringer pr. drægtighed. RDM-1970 får ligesom de andre kvægracer normalt én kalv pr. drægtighed. Dog er det ikke ualmindeligt, at der fødes tvillinger. Procenten af dødfødte kalve ligger på mellem 10 og 18 %. I 1972 havde 9,3 % af køerne en lidt besværlig kælvning, mens 8,8 % havde en meget besværlig kælvning. De nyeste tal fra 2001-2011 viser imidlertid, at langt de fleste kælvninger nu er nemme, og kun 4,1 % er meget besværlige. Kalvene vejer i gennemsnit 39 kg ved fødslen. Der foreligger et stort lager af tyresæd fra RDM-tyre fra midten af 1960'erne.

Produktionsegenskaber

Fra racen fås primært mælk, men også kød. Siden 1960'erne er der satset på både mælk og kød. I 1975 gav den gode ko omkring 5579 kg mælk med en fedt- og proteinprocent på henholdsvis 4,62 og 3,81 i en 304-dages laktation. I en besætning med ydelseskontrol har køerne i de sidste 10 år (2001-2011) i gennemsnit givet 6669 kg mælk med en fedt- og proteinprocent på henholdsvis 4,78 og 3,70 i en 305-dages laktation. Tyrekalvene havde en gennemsnitlig tilvækst på 1098 g/dag med en fodereffektivitet på 3,56 FE/kg. Slagteprocenten for racen lå på ca. 53,9 %, og klassificeringen af slagtekroppen lå på 5,8, hvilket svarer til gennemsnitlig muskelfylde (EUROP).

Sygdom

Afgangsårsagerne for RDM-1970 var ifølge afkomsberetningen fra 1975 primært yverlidelser, kælvningsbesvær, børbetændelse og hormonforstyrrelser.

Antal avlere (2007): 58

Population (2007):

Hundyr ældre end 2 år: 186

Avlstyre: 21

Fænotype:

Vægt: Køer: 550 kg; Tyre: 1050 kg

Højde: Køer: 132 cm; Tyre: 150 cm

Produktion (305 dage):

Mælk: 6669 kg

Fedt: 4,78 %

Protein: 3,70 %

Slagteprocent tyrekalve: 53,9 %

Klassificering: 5,8 (EUROP)

Reproduktion:

Drægtighedsprocent: 38,5

Dødfødte kalve: 10-18 %

Dyretilskud (2010):

Hundyr: 168

Handyr: 10